

**Аналіз роботи спеціалізованих вчених рад
з захисту дисертацій докторів наук
та особливості створення
разових спеціалізованих вчених рад
з захисту дисертацій докторів філософії**

Розвиток наукового потенціалу України неможливий без належної системи підготовки та атестації наукових кадрів. З 2016 року в Україні поступово було впроваджено нову модель підготовки докторів філософії (PhD), що передбачає створення разових спеціалізованих рад для розгляду та захисту кожної конкретної дисертації.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» має тривалу історію діяльності спеціалізованих рад з присудження наукових ступенів доктора наук, а з переходом до нової системи – активно запроваджує практику створення разових рад для PhD-захистів.

Метою даної доповіді є аналіз досвіду та особливостей функціонування зазначених спеціалізованих рад у НТУ «ХПІ», виявлення завдань щодо розвитку університетської науки і освіти, забезпечення кадрами власних потреб та визначення перспектив удосконалення системи атестації кадрів.

Кількість спеціалізованих вчених рад НТУ «ХПІ»

Докторські ради в каденції 2022-2025 охоплювали 26 спеціальностей, які фактично відповідають напрямкам діяльності наукових шкіл університету. В діяльності цих рад брали участь 151 докторів наук

Назва інституту	2022-2025	2025			
		перереєстровано	створено нових	подано/підготовлено на перереєстрацію	не планується перереєстрація
ННІ МІТ	2	1	1	1	0
ННІ ЕЕЕ	4	1	-	3	0
ННІ ІКМ	3	2	-	1	0
ННІ ХТІ	3	1	-	1	1
ННІ ЕММБ	1	1	-	0	0
ННІ КНІТ	3	0	1	2	1
Разом	16	6	2	8	2

Заплановано, що в 2025 році в НТУ «ХПІ» буде перереєстровано та створено 16 спеціалізованих вчених рад. В цьому році вже перереєстровано 6 та відкрито 2 нові спеціалізовані вчені ради (Д 64.050.21 – кер. Євсєєв С.П. та Д 64.050.22, кер. Вамболь С.О.).

Підсумки роботи спеціалізованих вчених рад НТУ «ХПІ»
за каденцію 2022-2025 років

№ з/п	СВР, Голова ради	Кількість спеціальностей	Кількість захистів дисертацій кандидата наук	Кількість захистів дисертацій доктора наук
1	СРД 64.050.01, Волонцевич Д.О.	1	1	0
2	Д 64.050.02, Перерва П.Г.	1	0	2
3	Д 64.050.03, Лісачук Г.В.	1	0	2
4	Д 64.050.04, Сокол Є.І.	2	0	1
5	Д 64.050.05, Цейтлін М.А.	2	0	1
6	Д 64.050.07, Дорофєєв Ю.І.	1	0	0
7	Д 64.050.08, Болюх В.Ф.	3	0	0
8	Д 64.050.09, Мигущенко Р.П.	2	0	2
9	Д 64.050.10, Львов Г.І.	1	0	1
10	Д 64.050.11, Усатий О.П.	2	1	1

Підсумки роботи спеціалізованих вчених рад НТУ «ХПІ» за каденцію 2022-2025 роки

№ з/п	СВР, Голова ради	Кількість спеціальностей	Кількість захистів дисертацій кандидата наук	Кількість захистів дисертацій доктора наук
11	Д 64.050.12, Пермяков О.А.	2	0	3
12	Д 64.050.13, Марченко А.П.	2	0	2
13	Д 64.050.14, Заковоротний О.Ю.	1	0	0
14	Д 64.050.18, Штефан В.В.	3	0	3
15	Д 64.050.19, Качанов П.О.	1	3	0
16	Д 64.050.20, Чередніченко О.Ю.	1	0	0
	Разом	26	5	18

Всього за трирічну каденцію наших **16 рад** було проведено захисти **5 дисертацій кандидата наук**, з них 4 представниками інших установ та **18 дисертацій доктора наук** з них 7 представниками інших установ.
В 4 радах не відбулось жодного захисту.

Статистика проходження докторантури та захисти за період 2023-2025

Показник	2023	2024	2025
Кількість осіб, що вступили до докторантури	8	18	6
Кількість осіб, що закінчили докторантуру	4	7	9
Кількість захистів дисертації доктора наук співробітниками НТУ «ХПІ»	2	6	3
- з них в СВР НТУ «ХПІ»	2	6	2
- з них в СВР інших установ	0	0	1
Кількість захистів дисертації доктора наук в СВР НТУ «ХПІ» співробітників інших установ	3	0	4

План захистів дисертацій доктора наук наданий кафедрами

Назва інституту	2025	2026	2027	2028	2029
ННІ МІТ	6	6	2	4	4
ННІ ЕЕЕ	1	5	X	X	X
ННІ ІКМ	2	2	3	1	3
ННІ ХТІ	1	5	X	X	X
ННІ ЕММБ	1	1	3	1	X
ННІ МО	X	X	X	X	X
ННІ СГТ	1	1	X	3	X
ННІ КНІТ	1	3	2	2	X
НДІ іоносфери	X	X	X	1	1
Разом	13	23	10	12	8

18/45, а саме 40% часу, в який не заплановано захисти докторських дисертацій нашими співробітниками, що прямо впливає на підготовку кадрового потенціалу в НТУ «ХПІ»

Проблеми та завдання, щодо роботи спеціалізованих вчених рад НТУ «ХПІ»

1. Загальна кількість спеціалізованих вчених рад в університеті має бути понад 16-17 (для збереження статусу «дослідницький університет»). Заступникам директорів інститутів з наукової роботи до кінця 2025 року надати до вченої Ради НТУ «ХПІ» пропозиції інститутів для формування спеціалізованих вчених рад.
2. Детально переглянути і за прізвищами конкретизувати плани підготовки докторських дисертацій в кожному інституті університету, надати пропозиції до НДЧ до кінця 2025 року.
3. Встановити контроль за напрацюваннями кандидатів на вступ до докторантури, зокрема готовності дисертаційної роботи мінімум на 60-70 % та планування наявності понад 20 публікацій за темою дисертаційного дослідження при завершенні докторантури. Відповідальні – завідувачі кафедр.

Проблеми та завдання, щодо роботи спеціалізованих вчених рад НТУ «ХПІ»

4. Продовжити практику заохочення співробітників університету, що працюють над дисертаційними роботами, їх наукових консультантів та наукових керівників:
- при захисті докторської дисертації – 7 тис. грн;
 - науковий консультант – 5 тис. грн;

 - при захисті дисертації PhD – 4 тис. грн;
 - науковий керівник при захисті дисертації PhD – 3 тис. грн.

Статистика навчання в аспірантурі

Показник	2023	2024	2025
Кількість осіб, що навчається в аспірантурі	651	795	725 (на вересень)
Кількість осіб, що вступили до аспірантури	332	258	165
Кількість осіб, що закінчили аспірантуру	65	62	46
Кількість осіб, що відраховані з аспірантури	38	67	40
Кількість осіб, що захистили дисертацію PhD	29	55	53 (+3 з захистом в листопаді та ще роботи з достроковим захистом)

Аналіз контингенту здобувачів третього освітнього рівня

ННІ	Прийом 2021	Випуск 2025				Прийом 2022	Випуск 2026 (планований)		
		з набору 2021	з наборів інших років, поновлених та переведених	з поновлених для захисту	До захисту		з набору 2022	з наборів інших років, поновлених та переведених	До захисту
СГТ	10	7	1	-	8	17	12	-	12
БЕМ	8	5	-	1	6	27	18	-	18
ЕЕЕ	14	5	1	-	6	30	24	1	25
ІКМ	7	1	2	2	5	24	19	1	20
КН	8	4	2	1	7	37	24	-	24
МІТ	12	3	2	3	8	31	25	1	26
ХТ	12	3	1	2	6	17	12	-	12
Разом	71	28	9	9	46	183	134	3	137

Всього в **2025 році** було проведено захист **53** дисертацій кваліфікаційного рівня доктора філософії, частина з яких було захищено завчасно, в **2024 році** відбулось **55** захистів дисертацій доктора філософії. В наступному році в нашому університеті має відбутися захист **137 дисертацій**, що матиме позитивний вплив на підготовку наукових кадрів, але й одночасно підвищить навантаження на наші структурні підрозділи, особливо для Вченої ради.

Проблеми та завдання, що виникають при формуванні разових спеціалізованих вчених рад

На кафедрах при поданні кандидатів до складу разових спеціалізованих вчених рад не одразу звертають увагу на зарегульованість цього формального етапу, а саме:

- основним місцем роботи Голови та рецензентів РСВР має бути НТУ «ХПІ»;
- головою РСВР можна бути не більше 5 раз за рік;
- відсутність сумісних публікацій не лише з членами РСВР зі здобувачем, а ще й офіційні опоненти не можуть працювати в одному і тому ж закладі, мати спільні публікації за останні п'ять років з головою, рецензентами та науковим керівником.
- І найважливіше – компетентність членів РСВР за тематикою дослідження здобувача визначається наявністю не менше трьох наукових публікацій за тематикою дослідження здобувача за умови їх опублікування протягом останніх п'яти років до дня утворення разової ради, а саме за ключовими словами в цих публікаціях, що відповідають ключовим словам дисертації здобувача.

Проблеми та завдання щодо виконання здобувачем навчального плану

Для виконання Постанови КМУ «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» необхідно:

- **за 9 місяців до завершення навчання в аспірантурі, здобувач має представити на кафедрі дисертаційну роботу, висновок наукового керівника та мати 3 бали за публікації за тематикою роботи;**
- **Тому в другій половині навчання на третьому курсі аспірантури необхідно ввести кафедральний контрольний аналіз ступеня готовності дисертаційної роботи та необхідної кількості публікацій. Також на цьому етапі необхідно представити фінальний склад разової спеціалізованої вченої ради з дотриманням всіх вимог.**

Загальні висновки щодо навчання здобувачів в аспірантурі та утворення разових спеціалізованих вчених рад

Захист здобувачами наукового ступеня доктора філософії є важливим етапом підготовки кадрового потенціалу нашого університету.

Кафедри вже при роботі з абітурієнтами та в рекламних матеріалах мають позиціонувати себе як «наукову одиницю» для здобуття наукового рівня PhD.

Необхідно на сайтах кафедр розмістити портфоліо потенційних керівників PhD з розширеним представленням наукових інтересів.

Потрібно відкривати нові ОНП третього рівня для ширшого охоплення бажаючих проводити наукову роботу та отримати науковий ступінь. Так в 2025 році у нас відкрито 2 нові ОНП (F1 на кафедрі «Комп'ютерна математика і аналіз даних» та G2 на кафедрі «Безпека праці та навколишнього середовища»).

Посилити роботу з ОНП, зокрема, окремих регульованих спеціальностей, якщо більше двох років немає набору, то такі ОНП закриваються.